

že v zadnji številki izkazanih 335 K 98 vin. še nadaljnjih 36 K 80 vin., tovarišice učiteljice so nabrale 159 K 36 vin., zabava, pri kateri je sodelovalo tudi učiteljstvo, je dala čistega 462 K 80 vin., skupaj 658 K 96 vin. (oziroma 994 K 94 vin.); učenke šole v Metliki (glej Kranjske vesti!) 28 K 24 vin.; delo učiteljstva in šol v občini Dekani v »Teden Rdečega križa« nabralo v Žireh 1500 K; ljudska šola v Sičolah 58 K 90 vin.; skupaj 23.654 K 22 vin. V zadnji številki izkazanih 58.470 K 75 v. Danes izkazanih 23.654 K 22 v.

Doslej nabranih 82.124 K 97 v.

Prosimo nadaljnjih poročil, oziroma izpopolnil dosedanjih izkazov!

IV. VOJNO POSOJILLO.

Nadalje so podpisali: Josipina Wessnerjeva, učiteljica v Ljutomeru 500 K; mestni dekliški licej v Ljubljani 1000 K; zaradi iosebne agitacije šolskega voditelja na Colu nad Vipavo 26.500 K; krajni šolski svet Novo mesto 4000 K; otroci ljudske šole v Črnučah pri Ljubljani 700 K; c. kr. rudniška dekliška lj. šola v Idriji 1500 K; c. kr. rudniška deška lj. šola v Idriji 1000 K; učiteljski zbor deških šol in dekliške šole CMD na Acquedottu v Trstu 1000 K; učenke dekliške šole CMD na Acquedottu v Trstu 400 K; učiteljstvo dekliške šole CMD pri Sv. Jakobu v Trstu 800 K; deška petrazredna ljudska šola v Ribnici 1000 K; dekliška petrazredna ljudska šola v Ribnici 2000 K; krajni šolski svet v Orehu 200 K; I. sestrazredna deška ljudska šola v Ljubljani (natančnejši izdan v Kranjskih vesteh te številki) 81.000 K; učiteljski zbor slovenske trgovske šole v Trstu 3000 K; Slovenska trgovska šola v Trstu 1000 K; nadučitelj na Igu 1400 K; Družba sv. Cirila in Metod 5000 K; Ciril-Methodova ljudska šola pri Sv. Jakobu v Trstu 6000 K; Božidar Valenta, ravnatelj mestne ljudske šole v Ljubljani, 200 K; po predavanju tovariša B. Andoljška, nadučitelja v Litiji, 20.000 K; šolska mladina v Litiji na rentne hranilne knjižice 600 K; učiteljstvo in učenec na šestrazrednici v Dobropoljah 4200 K; podporni zaloga moškega učiteljskega v Gorici 500 K; Slavoj Praprotnik, bivši učitelj v Lokvah, 10.000 K; Minka Škabernetova, c. kr. vadniška učiteljica v Ljubljani, 100 K; šolska vodstva: Velike Lašče 3200 K, Vrhnika 600 K, Božjakovo 800 K, D. M. v Polju 700 K, Črnomelj 500 K, Metlika 2400 K, Spodnja Idrija 100 K; II. mestna deška ljudska šola v Ljubljani 65.700 K; III. mestna deška ljudska šola v Ljubljani 9200 K; IV. mestna deška ljudska šola v Ljubljani 6600 K; mestna nemška deška ljudska šola v Ljubljani 22.100 K; mestna slovenska dekliška ljudska šola v Ljubljani 15.400 K; mestna nemška dekliška ljudska šola v Ljubljani 1400 K; šišenska deška in dekliška osemrazrednica 9900 K; ljudska šola v Marjanišču v Ljubljani 15.600 K; ljudska šola v Lichtenturničnem zavodu v Ljubljani 62.000 K; starši šolske mladine v Metliki po delovanju učiteljstva 25.000 K; šolska mladina rihemberske občine 1500 K; učenci CM deške lj. šole v Trstu 3500 K; skupaj 432.400 K. V zadnji številki izkazanih 12.400 K Danes izkazanih 432.400 K Skupaj IV. vojno posojilo 444.800 K

DENARNI USPEH DELA SLOVENSKEGA UČITELJSTVA V DOBI VOJNE DO DANES.

Glasom izkazov v »Učit. Tovarišu«.

Za »Rdeči križ« itd	82.124 K 69 v.
III. vojno posojilo	264.148 K 69 v.
IV. »«	444.800 K 69 v.
Skupna vsota	791.073 K 66 v.

Faktični končni efekt pa je seveda večji, ker mi nimamo na razpolago podatkov z vseh šol. To število je le vsota izkazov v našem listu. Ako k tej vsoti, ki se v njej zadostno zrcali delo naših ljudskih šol, prištejemo še vsoto, ki je — po naših izkazih — zbrana po naših srednjih šolah, dobimo ta račun:

Ljudske šole	791.073 K 66 v.
Srednje šole	29.704 K 58 v.
Končna vsota	820.778 K 24 v.

Nemški program!

Dunaj, 27. majnika 1916.

Tukajšnji list »Fremdenblatt«, ki ve-
lja za poluradno glasilo, prijavlja poro-
čilo o nemško-nacionanem zborovanju,
vršecem se v dunajskem okraju Hietzingu.
— Zanimalo bo tudi Vas, kar so na
tem zborovanju govorili.

Poslanec Pacher se je skliceval na
posvetovanja, ki so jih imeli nemški po-
slanci iz Avstrije in Nemčije v Monako-

vem, Solnogradu in Berlinu. Njih zahte-
ve, ki so jih sklenili in sporočili svojima
vladama se glase:

1. Sedanjo življensko skupnost obeh
držav je treba izpopolniti. — Vsaka dr-
žava naj ostane samostojna, toda takoj
se morajo skleniti dogovori, ki dajo v vo-
jaškem, političnem in gospodarskem oziru
enotnega duha. — 3. Ustvariti je treba
skupne organe. — Posamič zahtevajo:
a) dolgotrajno brambno in mirovno zavez-
ništvo, ki zagotavlja enotno zunanjo poli-
tiko, redne sestanke vodilnih državnikov
in obeh parlamentov; b) dolgotrajno vo-
jaško konvencijo, ki ustvari enotno orga-
nizirano armado, vojaško upravo in vsa
vojaška vprašanja; c) dolgotrajno gos-
podarsko zvezo; obe državi na zunan-
naj bosta enota in zato čimprej proč s
carinsko mejo; d) enako zakonodajo za
obrt, trgovino, promet, zdravje, socialno
preskrbo, varstvo obrtne in duševne last-
nine. — Priporočila se neko prehodno
stanje z ozirom na razne industrije. Do
srednjeevropske gospodarske skupnosti
mora priti. — Posl. Pacher je dalje tudi
govoril o galskem vprašanju in izjavil,
da so avstrijski Nemci in Poljaki glede
tega vprašanja edini. Državni zbor mora
dobiti nov poslovnik. — Opozorjal je tudi
na vojno Prusije za Avstrijo l. 1866., in nav-
dušeno odobravanje je zadonelo po dvo-
rani, ko je bilo konstatirano, da so tedanji
nasprotniki po 50 letih sklenili orožno po-
bratimstvo.

Podpredsednik nemškega »Schul-
vereina« Wottawa je govoril o notranje-
politiških vprašanjih v smislu znanega
programa o državnem jeziku, šoli, social-
ni blaginji, kar je zopet izzvalo viharo
pritrjevanje.

Književnost.

Viktor Bežek: Občno vzgojeslovje z
dušeslovnim uvodom. — V Ljubljani 1916.
Založba »Slovenske šolske Matic«. Tisk
»Učiteljske tiskarne«. — S tem tretjim
snopičem je završeno to znamenito delo
ravnatelja Bežka, ki smo Slovenci lahko
ponosni nanje. O knjigi izpregovorimo
pozneje obširneje.

Zvonček objavlja v 5. letošnji številki
to vsebino: 1. Davorinov: Večerne pesni.
Hrepenenje. — Uspavanka. — Ti in jaz.
2. Cvetinomiški: Večer v gozdu. (Dalje.)
3. Tinka je stopila v gozd. (Slika.) 4. Na-
stanski okraski iz razglednic. (Slika.) 5.
Fedor: Pripovedka o Barskem jezercu.
6. Janko Leban: Ptici. (Pesem.) 7. Stric
Pavel: Z delom se učimo. (Dalje.) 8. Slika
štirih vojakov-junakov, od katerih sta
padla dva. 9. Dr. Ivo Šorli: Bob in Tedi,
dva neugnanca. (Dalje.) 10. Antonijo
Germkova: Tržaško pismo. (Slika: Tr-
žaška slovenska mladina). 11. Ivanka Ko-
cijanova: Veselje s cveticami. (Pesem.)
12. Janko Leban: Velikonočna. (Pesem.)
13. Fr. Rojec: Tončkove sanje in Miklav-
žev večer. (Dalje.) 14. Pouk in zabava.
Zastavica v podobah (Fr. Rojec.) — Re-
šitev uganke v zlogih v 4. št. — Sanje
o vojni. — Ganljiv slučaj. — Tiger in
ovca. — Štiriletni mož. — Novo znan-
stveno razkritje. — Čin zdvijane mačke.
15. Kotiček gospoda Doropoljskega.

»Napredak«, naučno-pedagoška smo-
tra. Izdaje hrvatski pedagoško-književni
zbor. Glavni urednik: Stjepan Basariček.
Saurednici: Davorin Trstenjak i Josip
Škavič. — Sveska V. — Sadržaj: Teorijska
pedagogija, Dr. Gjuro Basariček: Kako
da se suzbija kriminalnost u nedo-
raslih. — Miloš Borojević: Dr. W. Lay o
temeljima in principima škole akcije. —
Logika pomoćnica pedagogije. — Prak-
tična pedagogija, Davorin Trstenjak: Na-
stava i moralno uzgajanje. — Danijel Ka-
tić: Obuka u početnom računstvu. — Knji-
ževna smotra. Obnovljene naše školske
knjige. Obzor po pedagoškom svijetu.
Aleksandar Nadviški: Madžarski pega-
gog o koedukaciji u Hrvatskoj. — Dr. F.
Higy-Mandić: Iz njemačke pedagoške li-
terature. — Manji članci i bilješke. Davo-
rin Trstenjak: Sitna pedagogija.

Konjerecem. V založbi c. kr. kme-
tijske družbe kranjske je izšla kot XV.
zvezek kmetijske knjižnice knjiga »So-
seda Razumnika konjereja«, ki jo je po
dr. Steuertu iz nemščine preložil in za
naše razmere priredil družbeni adjunkt A.
Jamnik. Knjiga je pisana v obliki pogo-

vorov Razumnika s svojimi sosedi. Obse-
ga 167 strani in 77 vezelanimih podob.
Vsebinsko je jako bogata in pomena. Prav
zanimivo je pisano o podedovanju, o raz-
nih boleznih ter razvadah konj in kako jih
je zdraviti, oziroma napake odpraviti, o
ravnanju s plemenskimi kobilami, dalje
o težavah pri porodih, o negovanju kobil
in žrebet ob porodu, o krmljenju, vprega-
nju, podkovanju, o momentih, ki je nanje
paziti pri nakupu živali itd. V knjigi se
nahaja vse, kar bi utegnili zanimati naše
konjerejce. Več teh se je izrazilo, da jim
je ta knjiga prav dobro poučilo in jako
dobrodošlo razvedrilo. Po vojni se bo tre-
ba dobro oprijeti umne konjereje ter bo
v ta namen knjiga vsakemu konjercu
jako dobro služila. Obenem je lepo darilo
in prijetno čtivo za naše kmetijske sinove,
ki se nahajajo ranjeni po bolnicah in re-
konvalescentnih domovih. Za ude c. kr.
kmet. družbe kranjske stane knjiga s
poštino vred 1 K, za neude in v knjigo-
trstvu pa K 1.20 brez poštine. Naroča se
pri c. kr. kmetijski družbi kranjski v
Ljubljani, Turjaški trg 3.

Pisatelj romana »Od pluga do krone«
umrl. Umrl je na Dunaju 15. pret. m. ko-
rektor c. kr. drž. in dvorne tiskarne v po-
koju Josip Bedenč. Svoječas je bil
urednik »Slovenca«. Tudi pisatelj je bil,
in njegov roman »Od pluga do krone« je
marsikdo z zanimanjem čital. V njem opi-
suje življenje in delo Jurija Vege. — Bodi
blagemu pokojniku tuja zemlja lahka!

Srednješolske vesti.

DRUŠTVO SLOVENSkih PROFE- SORJEV

je imelo dne 14. maja t. l. v risalnici I. dr-
žavne gimnazije v Ljubljani občni zbor,
ki ga je vodil predsednik društva prof.
dr. Zmajc. Iz njegovega poročila, iz po-
ročila tajnika dr. Debeveca in blagajnika
prof. Masla posnemamo najvažnejše
točke. Predsednik je prečital vdanostno
brzojavko cesarju, ki je bila z navduše-
njem sprejeta. Po zborovanju jo je izro-
čilo deputacija deželnemu predsedniku. —
»Nastavni Vjestnik« je prenehal biti gla-
silo društva, pač pa ga dobiva vsak član,
ki plača s članarino vred 10 K na leto. —
Sedaj so izdane, oziroma pripravljene za
tisk že vse šolske knjige za vso gimnazijo
in sploh za vse srednje šole, razen drža-
voznanstva. — Društvo, ki je šlo svoj
čas 300 članov, šteje danes 177 članov.
Mobiliziranih je bilo 83 članov, umrli so
3 člani in padlo jih je 5. Umrli so člani:
V. Zupančič, Kralj in Brunet; padli, ozi-
roma svojim ranam podlegli pa: Podboj,
Berce, dr. Mrhar, Rabuza in Modic. —
Priporočala se je ustanovitev samopo-
moči, kakor so si jo tudi ustanovili uč-
telji, ter so se tozadevno tudi vršila po-
gajanja z raznimi zavarovalnimi družba-
mi. — Dobrotniki društva so tudi v voj-
nem času ostali razni zavodi in zasebniki,
tako Tržaška hranilnica in posojilnica,
Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice,
Ptujška slovenska posojilnica, Južnošta-
jerska hranilnica in Kreditna banka. —
Prometa je imelo društvo v letu 1913/14:
Dohodkov 6781 kron 46 vin., stroškov
4486 kron 37 vin. Imovina izkazuje 1977
kron 28 vin. dohodkov in 1239 kron 23 v.
stroškov. Knjižni fond je imel 745 kron 94
vin. dohodkov in 1608 kron 16 vin. stro-
škov, gotovina tega fonda je znašala 1357
kron 02 vin. Bilanca za leto 1913/14 izka-
zuje v knjižnem fondu 9207 kron 90 vin.
aktiv in 3100 kron pasiv, torej prebitka
6107 kron 90 vin., bilanca društvenega
imetja pa 1336 kron 07 vin. aktiv in 236
kron pasiv, torej prebitka 1100 kron 07 v.
Iz računov za leto 1914/15 posnemamo:
Promet: Dohodki 6990 kron 07 vin., iz-
datki 6379 kron 59 vin. Društvena goto-
vina: Dohodki 1479 kron 98 vin., izdatki
1059 kron 52 vin. Knjižni fond: Dohodki
2566 kron 57 vin., izdatki 2470 kron 07 v.
Bilanca: Knjižni fond: Aktiva 8674 kron
83 vin., pasiva 1200 kron. Društveno
imetje: Aktiva 1038 kron 46 vin., pasiva
143 kron. Knjige so bile pregledane, ker
pa je knjige pregledal samo en revizor,
se določi za drugega revizorja prof. Zu-
pančič, ki bo poročal na prihodnjem ob-
nem zboru, nakar šele bo mogoče odobriti
računske zaključke. — Pri volitvah sta
bila nato izvoljena v odbor prof. Kušar
in Vesenjak, za namestni, pa prof. Lokov-
šek in Nardin. Končno je bil stavljen nujni
predlog, da se naj zavzame društvo slo-
venskih profesorjev za to, da se zopet
otvori goriška slov. gimnazija in slov.
moško in žensko učiteljske, ki so zaradi
vojnih dogodkov prenehali s poučeva-
njem. Tudi naj se obine društvo do be-
gunskega odbora, da za te šole namenjeni
denar poklonijo dijakom, ki bodo te šole
obiskovali.

»Teden Rdečega križa« in srednje
šole. Nadaljna poročila: Moško učiteljske
v Ljubljani 1372 K 33 vin.; realka v Ljub-
ljani 5521 K 46 vin.; gimnazija v Kranju
584 K; skupaj 7477 K 79 vin.; zadnji iz-
kazanih 9326 K 79 vin., torej skupaj
16.804 K 58 vin.

IV. vojno posojilo in srednje šole. Ko
liko nam je znano, so podpisale naše sre-
dne šole IV. vojne posojila: Realka v
Idriji 1000 K, dijaško podporno društvo v
Idriji 4000 K, I. drž. gimnazija v Ljub-
ljani 1800 K, II. drž. gimnazija v Ljubljani
4700 K, nem. drž. gimnazija v Ljubljani
1400 K, skupaj 12.900 K. — V zadnji številki
in danes inenovane naše srednje šole so
torej nanbrale, oziroma podpisale:

»Teden Rdečega križa« 16.804 K 58 v.
IV. vojno posojilo 12.900 K —
Skupaj 29.704 K 58 v.

Iz Belgrada poročajo: Vojaški guber-
natorij ustanovi v Belgradu še letos ve-
liko realno gimnazijo, združeno z interna-
tom. Učni jezik bo srbo-hrvatski.

V ruskem ujetništvu se nahaja gimna-
zijski profesor Anton Detela iz Kranja.
Srednje šole na slovenskem ozemlju.

Naučno ministrstvo je izdalo pregled av-
strijskih srednjih šol l. 1915—1916. Na
vseh gimnazijah je 84.643 učencev, na
realkah pa 44.484, na obeh tedaj 129.127
(učencev 124.309, dijakov 4818). Na žen-
ske liceje hodi 10.528 dijakov. Poglejmo
naše dežele: Štajersko 9 gimnazij (8 nem-
ških, 1 utrakvistična) 2957 učencev; realk
8, 2050 učencev; 1 ženski licej s 302 učen-
kami; Koroško 3 gimnazije 947 učencev;
1 realka 3263 dijakov, 1 ženski licej 274
deklet. Kranjska 7 gimnazij (2 nemški, 4
utrakvistične, 1 slovenska) 2056 učencev;
2 realki (1 nemška, 1 utrakvistična) 753
učencev; 1 dekliški licej 274 dijakov. Pri-
morsko 12 gimnazij (3 nemške, 6 itali-
janskih, 2 hrvaški, 1 slovenska) 1741
učencev; 6 realk (3 nemške, 3 laške); 5
licejev (odprta samo 2) 646 učenk. Dal-
macija 6 gimnazij (1 laška, 5 hrvaških)
1281 dijakov, 2 realki (1 italijanska, 1 hr-
vatska) 517 učencev.

Zrelostni kurzi za vpoklicane srednje-
šolce. Naučni minister je pred kratkim
časom odredil, da se morajo po končanem
šolskem letu na vseh srednjih šolah vršiti
enomesečni zrelostni kurzi za one učence
zadnjega leta, ki imajo oditi k vojakom,
preden končajo ta razred. Taki tečajji so
bili prvotno namenjeni samo za vpokli-
cane, ki so v zaledju in dobe primeren
dopust. Naučno ministrstvo pa je pri vr-
hovnem armadnem poveljstvu doseglo,
da se dovoli enomesečni dopust za te
kurze in maturo tudi prejšnjim učencem 8.
razreda, ki so sedaj že na bojišču. Kurzi
se začno 25. maja in trajajo do 25. junija.

Srednješolska pripraviljalnica za ita-
lijanske učence v Gradcu. Kakor poroča
»Eco del Litorale«, se otvori v najkraj-
šem času v Gradcu pripraviljalnica za one
italijanske dečke, ki nameravajo vstopiti
v kakšno italijansko srednjo šolo.

Italijanska srednja šola v Kromerizu.
Kakor poročajo češki listi, se utegne usta-
noviti v Kromerizu poleg slovenske gim-
nazije tudi italijanska srednja šola.

Goriške slovenske srednje šole. »Če-
ška korespondenca« poroča iz Olomuca:
Naučno ministrstvo je že odobrilo, da se v
Kromerizu odpre slovenska gimnazija, ki
naj nadomesti goriško. S podporo mesta
Kromeriza se pouk kmalu začne. Tam v
kratkem odpro tudi slovensko ljudsko
šolo. V začetku vojne so Slovenci v Go-
rici imeli tri srednje šole, višjo gimnazijo
in dve učiteljski. Naučno ministrstvo je
obljubilo, da te zavode zopet odpre. Uči-
teljski prideta menda v Trst.

Ogrska reforma srednjih šol in jugo-
slovanski jeziki. Sotrudnik »Az Esta« je
vprašal ogrskega naučnega ministra, ali
se v ogrske trgovske šole res uvede kak
balkanski jezik. Minister je odgovoril, da
je že sedaj predpisano učenje štirih jezi-
kov. Madžarščina, nemščina in francošči-
na so obvezne. Kdor se hoče učiti bolgar-
skega ali kak drug jugoslovanski jezik,
se že danes lahko javi pri ravnateljstvu.
V začetku bo ogrska nastavljala tudi take
učitelje balkanskih jezikov, ki še nimajo
diplome o znanju teh jezikov.

Kranjske vesti.

—r— Narodno-napredna stranka na
Kranjskem in novi deželni predsednik.
Izvrševalni odbor Narodno-napredne
stranke na Kranjskem objavlja v »Slov.
Narodu« pozdrav novemu deželnemu
predsedniku grofu Henrikku Attensmu,
naglašujoč, da se je ta gospod vsekdar ka-
zal strogo pravičnega političnega uradni-
ka in ni nikdar načeloma preziral sloven-
skih narodnih težav. Pričakuje, da tudi v
bodoče ostane zvest tem svojim tradici-
jam. Pristaši stranke so in še polagajo ra-